



## Stadsutvecklingsplan - en fördjupad översiktsplan för staden Lidköping

### Särskilt utlåtande

### **Inledning**

Syftet med granskningen är att låta allmänhet, föreningar, organisationer, kommunala nämnder, politiska partier och statliga myndigheter granska planförslaget och ta del av de synpunkter och förändringar som gjorts efter samrådet. I detta utlåtande redovisas hur kommunen tar ställning till de synpunkter som kommit in under granskningen, samt eventuella ändringar eller skäl till varför inte ändringar görs. Hela processen för att ta fram en översiktsplan regleras i plan- och bygglagens 3 kapitel.

### **Hur granskningen bedrivits**

Samhällsbyggnadsnämnden beslutade att godkänna planförslaget för granskning den 14 december 2021. Granskningen har annonserats i lokalmedia, både i pappersmedia och på hemsida. En kungörelse har publicerats på kommunens anslagstavla och planen har funnits tillgänglig digitalt samt i Kontaktcenter i stadshuset. Inbjudan att ta del av granskningshandlingen har skickats via mail till relevanta myndigheter, organisationer, föreningar, politiska partier med flera enligt upprättad sändlista. Granskningstiden varade fram till och med den 25 januari 2022.

## Innehåll

<b>INLEDNING</b>	<b>2</b>
<b>HUR GRANSKNINGEN BEDRIVITS</b>	<b>2</b>
<b>SAMLAD BILD AV INKOMNA YTTRANDE</b>	<b>3</b>
<b>INKOMNA YTTRANDE</b>	<b>5</b>
<b>YTTRANDE FRÅN MYNDIGHETER OCH ORGANISATIONER</b>	<b>5</b>
LÄNSSTYRELSEN	6
VÄSTTRAFIK OCH VÄSTRA GÖTALANDSREGIONEN	17
TRAFIKVERKET	18
FÖRSVARSMAKTEN	20
STATENS GEOLOGISKA INSTITUT	21
<b>FÖRENINGAR</b>	<b>22</b>
NÄTVERKET BEVARA VÅRA STADSNÄRA SKOGAR	22
FILSBÄCKS INTRESSEFÖRENING	23
BJÖRNBÄRETS SAMFÄLLIGHET	24
FRIDAYS FOR FUTURE LIDKÖPING	26
FASTIGHETSÄGARNA LIDKÖPING	27
<b>FÖRETAG</b>	<b>29</b>
E. SABEL AB	29
AB BOSTÄDER	29
<b>POLITISKA PARTIER</b>	<b>30</b>
LIBERALERNA	30
<b>PRIVATPERSONER</b>	<b>32</b>
<b>SAMMANSTÄLLNING AV ÄNDRINGAR EFTER GRANSKNING</b>	<b>35</b>

## Samlad bild av inkomna yttranden

Totalt har 20 yttranden inkommit. Ett antal remissinstanser har avstått från att lämna svar.

<b>Antal yttranden</b>	<b>20 st</b>
Från myndigheter	10 st (varav 5 utan synpunkter)
Företag och bolag	2 st
Föreningar och politiska partier	6 st
Privatpersoner	2 st

Under granskningen har främst myndigheter yttrat sig. Övriga yttranden består till stor del av återupprepningar och förtydliganden kring synpunkter som

lämnats i samrådsskedet. Föreningsliv med engagemang i frågor som rör stadsutveckling på olika sätt har inkommit med yttranden som värnar och lyfter olika aspekter i staden. Bevarandet av den stadsnära grönskan och vikten av att planera för en hållbar mobilitet är exempel på frågor som lyfts av flera.

Länsstyrelsen har som roll att samordna myndigheternas svar och deras yttrande utgör statens samlade bedömning vad gäller ingripandegrunder i senare planeringsskede.

Ur Länsstyrelsens samlade bedömning kan man läsa: Länsstyrelsen anser att den fördjupade översiktsplanen har arbetats fram på ett förtjänstfullt och bra sätt. Planen har gjorts digitalt och består av ett antal kapitel indelade i flikarna i ovankant av sidan. Man förflyttas mellan dessa genom att klicka på fliken. Varje flik har sin innehållsförteckning till vänster i bild, prickarna i högerkanten är klickbara och förflyttar dig mellan rubrikerna i kapitlet. Fördjupning av översiktsplanen ger god vägledning för beslut om hur mark- och vattenområden ska användas och hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras.

### **Ingripandegrunder**

Länsstyrelsen anser att planen kan komma i konflikt med riksintressen natur (3 kap. 6§ MB), Människors Hälsa och säkerhet vad gäller risker för skador på den byggda miljön, stabilitetsförhållanden för delar av kajerna och stränderna längs Lidan, samt förorenad mark.

Kommunen hörsammar Länsstyrelsens synpunkter och bedömer att de är hanterbara framöver. Mer detaljerat bemötande kring detta finns att läsa i yttrandet från Länsstyrelsen. Ingripandegrunderna förs in och redovisas i planförslaget.

### **Övriga allmänna intressen**

Länsstyrelsen anser att stränderna bör bevaras från exploatering så långt det är möjligt, dels för framtida översvämningsrisker, men även dels för att möjliggöra en tydlig tillgänglighet för allmänheten till strandlinjen.

### **Strandskydd**

Länsstyrelsen har invändningar mot den lokaliseringsutredning kommunen gjort gällande strandskyddade områden. Här följer en sammanfattning av deras synpunkter:

Länsstyrelsen vill uppmärksamma kommunen på att det ställs stora krav på utredning av alternativa lägen, om tätortsutveckling ska komma ifråga som särskilt skäl för upphävande av strandskydd. Flera utbyggnadsområden berör strandskydd, och kommunen har tagit fram en lokaliseringsutredning för att visa att bostäderna inte kan placeras utanför strandskydd.

Länsstyrelsen bedömer att de delar av de aktuella områdena som sedan tidigare är ianspråkta i miljöbalkens mening kommer att vara möjliga att bebygga (ur strandskyddssynpunkt). Delar av områdena är dock allemansrättsligt tillgängliga

idag och/eller har värden för växt- och djurliv. Lokaliseringsutredningen behandlar idag utbyggnad med 1500 bostäder i de tre områdena endast som ett helhetsalternativ - 1500 bostäder eller inga bostäder alls. Enligt utredningen är de enda alternativen då att bygga villakvarter på jordbruksmark, eller att förtäta på bekostnad av tätortsnära skogsområden. Länsstyrelsen anser att kommunen behöver jobba vidare med sin lokaliseringstudning.

Länsstyrelsen noterar även att kommunen likställer strandskyddsbestämmelserna i 7 kap miljöbalken med bestämmelserna om jordbruksmark i 3 kap 4 § miljöbalken. Det är inte en korrekt jämförelse. Lagstiftningen kring jordbruksmark syftar till hushållning med markområden och att marken ska användas för det ändamål den är bäst lämpad. Strandskyddet är en förbudslagstiftning, där det krävs särskilda skäl för undantag.

Även allmänna intressen såsom kultur, besöksnäring och offentliga platser ska enligt planen rymmas inom de tre områdena (Framnäs, Hamnstaden, Västra Hamnen). Dessa intressen torde vara möjliga att tillgodose inom strandskyddat område, utan att de ska behöva komma i konflikt med strandskyddets syften. Kommunen kan med fördel arbeta vidare med frågan om tillgänglighet för allmänheten inom de tre områdena.

### **Jordbruksmark**

Stadsutvecklingsplanen pekar inte ut någon förändrad markanvändning på jordbruksmark jämfört med den gällande översiktsplanen för Lidköpings kommun. Länsstyrelsen har synpunkter på den lokaliseringstudning om jordbruksmark som gjorts och uppmanar kommunen att arbeta vidare på den.

### **Slutsats**

Sammantaget bedömer kommunen att Länsstyrelsens invändningar är hanterbara i den kommande planeringen. Utveckling av lokaliseringstudningar, strategi för förorenad mark m.m. kan ske både vid detaljplanering men också inom ramen för kommande planeringsstrategi.

I följande redogörelse av de inkomna yttrandena har vissa delvis sammanfattats. För att ta del av ett yttrande som helhet hänvisas till kommunens diarium, SBN 2018/287.

## **Inkomna yttranden**

### **Yttranden från myndigheter och organisationer**

Följande myndigheter har inget att erinra i granskningskedet:

Sveriges Geologiska Undersökning

Sjöfartsverket

Lantmäteriet

Skogsstyrelsen

MSB

## Länsstyrelsen

Detta granskningsyttrande lämnas med stöd av 3 kap. 16 § plan- och bygglagen (PBL). Yttrandet utgör statens samlade uppfattning om planen vad gäller Länsstyrelsens ingripandegrunder enligt 11 kap. 10 § PBL i ett senare planeringsskede.

Enligt 3 kap. 16 § PBL ska det av yttrandet framgå om:

1. förslaget inte tillgodoser ett riksintresse enligt 3 eller 4 kap. miljöbalken (MB),
2. förslaget kan medverka till att en miljö kvalitetsnorm (MKN) enligt 5 kap. MB inte följs,
3. redovisningen av områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS) inte är förenlig med 7 kap. 18 e § första stycket MB,
4. sådana frågor rörande användningen av mark- och vattenområden som angår två eller flera kommuner inte samordnas på ett lämpligt sätt, och
5. en bebyggelse eller ett byggnadsverk blir olämpligt med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion.

Yttrandet är en del av översiktsplanen och ska därför läggas till planen då den antagits. Där Länsstyrelsen inte har godtagit planen i viss del, ska det anmärkas i översiktsplanen (3 kap. 20 § PBL).

I rollen att ta tillvara och samordna statens intressen har Länsstyrelsen inhämtat synpunkter på förslaget till fördjupning av översiktsplan för staden Lidköping från berörda myndigheter. Yttranden över planförslaget har inkommit från Trafikverket, Sjöfartsverket, Försvarsmakten, Statens Geotekniska Institut (SGI). Kopior av yttrandena har även skickats till kommunen för kännedom och beaktande.

## Samlad bedömning

Länsstyrelsen välkomnar att kommunen tagit fram ett förslag till ny fördjupning av översiktsplan. Översiktsplanen för hela kommunen antogs 2018. I den planen pekades på ett behov av en fördjupning för staden Lidköping då staden står inför ett antal stora frågor som rör den framtida mark- och vattenanvändningen. Översiktsplanen pekar särskilt på att frågor kring stadens framtida bebyggelsestruktur, grönstruktur och när rekreation är nödvändiga att hantera i en fördjupning.

Översiktsplanen har ett tidsperspektiv till 2030, den fördjupade översiktsplanen behöver ha ett längre tidsperspektiv än så. Många stora frågor för stadens utveckling tar lång tid att genomföra och förslag till förändringar behöver ses i ett helhetsperspektiv då de påverkar varandra. Denna plan ska vara det paraply som behövs för att tydliggöra den politiska viljan för hela staden och beskriva de konsekvenser förslaget innebär.

Länsstyrelsen anser att den fördjupade översiktsplanen har arbetats fram på ett förtjänstfullt och bra sätt. Planen har gjorts digitalt och består av ett antal kapitel indelade i flikarna i ovankant av sidan. Man förflyttas mellan dessa genom att klicka på fliken. Varje flik har sin innehållsförteckning till vänster i bild, prickarna i högerkanten är klickbara och förflyttar dig mellan rubrikerna i kapitlet.

Fördjupning av översiktsplanen ger god vägledning för beslut om hur mark- och vattenområden ska användas och hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras.

Länsstyrelsen hade gärna velat att kommunen kunnat redovisa ett samlat grepp över de områden som i dagsläget är föremål för tillståndsprövningar hos bland andra, mark- och miljödostolen med avseende på vattenverksamhet eller flytten av det befintliga reningsverket till ett nytt läge.

Länsstyrelsen bedömer att berörda riksintressen kan tillgodoses förutom för Riksintresse natur (3 kap. 6 MB).

Länsstyrelsen bedömer att det som föreslås medverkar till att MKN enligt 5 kap. MB följs.

Länsstyrelsen bedömer att frågor som berör mark- och vattenområden och som angår angränsande kommuner samordnas på ett lämpligt sätt.

Utifrån nu kända förutsättningar kan Länsstyrelsen däremot inte utesluta att det som föreslås i planen kommer att medföra sådan negativ påverkan avseende människors hälsa och säkerhet eller risken för olyckor, översvämning och erosion att det i ett senare planeringsskede kan ge Länsstyrelsen anledning att ingripa enligt 11 kap. PBL.

### **Länsstyrelsens synpunkter gällande ingripandegrunder enligt 11 kap. 10 § PBL**

Länsstyrelsen anser att planen kan komma i konflikt med riksintressen natur (3 kap. 6§ MB), Människors Hälsa och säkerhet vad gäller risker för skador på den byggda miljön, stabilitetsförhållanden för delar av kajerna och stränderna längs Lidan, samt förorenad mark.

### **Riksintresse natur (3 kap. 6 § MB)**

Länsstyrelsen anser att exploatering nära Lidan riskerar att påtagligt skada riksintresset negativt. Detsamma gäller för möjlig sammankoppling av bostadsområden över Lidan. Planen anger att hänsyn ska tas till riksintresse för naturvård och att det inte blir någon negativ inverkan. Hur detta ska säkerställas samt i vilken utsträckning exploatering ska ske anges dock inte. Eftersom dessa uppgifter saknas går det inte att bedöma frågan slutgiltigt. Risk för påtaglig skada kan därför inte uteslutas.

*SVAR: Riksintresset gäller Lidans raviner, vilka av flera orsaker är olämpliga att närma sig med byggnation. Riksintressets omfattning är schematiskt utritat och ligger i de delar som det överlappar område 29 på brukad åkermark.*

*Område 29 är även det schematiskt utritat och i fortsatt arbete kommer kommunen titta närmre på hur en utformning kan ske som skapar såväl bostadsmark som ytor för rekreation och växt- och djurliv.*

*Stabilitetsförhållandena är en annan orsak till att byggnation inte ska uppföras nära Lidan. De skrafferade områdena ska inte tolkas som att de fullt ut ska bebyggas – de utgör områden inom vilket kommunen i kommande arbete ska utreda hur byggnation och tillhörande behov så som dagvattenhantering, park- och naturmiljöer, vägar m.m. kan inrymmas. Kommunen bedömer riksintresset har förutsättningar att hanteras väl i kommande planering utan att dess värden*

skadas. I tabellen i planens genomförandedel framgår det tydligt att riksintresset är en planeringsförutsättning.

Den utpekade möjliga sammankopplingen över Lidan är schematiskt utritad och syftar till att vara en koppling för gång- och cykel. När en sådan koppling blir aktuell att utreda (när utbyggnadsområdena kommer till) behöver såväl stabilitet som påverkan på riksintresset med mera utredas. En miljökonsekvensbeskrivning blir en självklar del i kommande arbete. Det anses dock för tidigt att göra detta arbete inom ramen för Föp:en då det ligger långt fram i tiden och är beroende av att många andra saker har kommit till först. Det finns en stor risk att utredningar hinner bli inaktuella och många förutsättningar är oklara.

### **Risken för skador på den byggda miljön**

Länsstyrelsen upplyste kommunen i samrådet att kommunen enligt plan- och bygglagen ska redovisa sin syn på risken för skador på den byggda miljön som kan följa av översvämning, ras, skred och erosion som är klimatrelaterade samt på hur sådana risker kan minska eller upphöra. Denna synpunkt kvarstår även i granskningsskede för planen. Som stöd för arbetet med klimatrelaterade risker för den byggda miljön har Länsstyrelsen tagit fram publikationerna Riskanalyser i ÖP samt Klimatrelaterade risker i översiktsplanering - metodstöd. Dessa ska arbetas in i underlaget för att kunna skapa en robust och hållbar samhällsutveckling.

*SVAR: Lidköpings kommun har valt att redovisa planeringsunderlag för klimatanpassning som ska ligga till grund för planering av den fysiska miljön. Vi har använt oss av det planeringsunderlag som presenteras i "Riskanalyser i ÖP" och "Klimatrelaterade risker i översiktsplanering - metodstöd" och valt att jobba vidare med de underlag kommunen bedömer relevanta för Lidköping. Utifrån det underlaget är översiktliga analyser gjorda men kommunen har valt att inte arbeta fram några specifika lösningar för olika områden eller att ta fram någon form av åtgärdsplan, utan har gjort bedömningen att detta hanteras bäst i andra typer av dokument och projekt där den fördjupade översiktsplanen kan utgöra en grund. Lidköpings kommun har bland annat påbörjat arbetet med att ta fram en Risk- och sårbarhetsanalys för kommande mandatperiod. Risk- och sårbarhetsanalysen identifierar och analyserar risker och sårbarheter inom kommunens geografiska område som kan leda till olika samhällsstörningar eller extraordinära händelser. Den kommande risk- och sårbarhetsanalysen kommer ha större fokus på klimatanpassning än tidigare risk- och sårbarhetsanalyser. I risk- och sårbarhetsanalysen kommer bland annat konsekvenserna av översvämning och ras och skred att ingå, men även värmebölja, torka och vattenbrist, skyfall, skogsbrand, storm, med flera. Utöver den här typen av samlade dokument så kommer identifierade risker att hanteras i specifika projekt och det fortsatta arbetet med att ta fram detaljplaner.*

### **Förorenad mark**



Länsstyrelsen saknar även en tydlig strategi i FÖP:en för hur förorenade områden ska hanteras i de kommande detaljplanearbetena. Att utreda förorenade områden kan vara en tids-, och ekonomiskt krävande process varför det är viktigt att det uppmärksammas på ett tidigt stadium.

Det behövs ett strategiskt dokument som beskriver hur omvandlingen från verksamhetsområde till bostadsområde eller blandad bebyggelse ska gå till. Det behövs ett detaljerat program för att utvecklingen ska kunna ske i rätt ordning. Att det inte finns störande verksamhet kvar när bostäderna ska byggas, att saneringen av förorenad mark är gjord även på granntomten när området ska bebyggas för att inte riskera att marken kontamineras, hälsorisker uppstår och det blir ett besvärligt åtgärdsarbete. Det gäller särskilt för Hamnstaden och Västra hamnen.

*SVAR: Kommunen ser ett behov av att ta fram en strategi för förorenad mark inför kommande planering och kommer ta hjälp av den handledning som finns.*

### **Stabilitetsförhållanden**

Länsstyrelsen har fått ta del av Statens Geotekniska Institutens (SGI) yttrande över fördjupning av översiktsplanen för staden Lidköping (2022-01-24). Kommunen har fått ta del av dessa synpunkter men Länsstyrelsen understryker behovet av att kommunen bör beakta dessa synpunkter särskilt och arbeta in dessa i underlaget.

*”SGI lämnade ett yttrande i samrådsskedet, daterat 2021-09-10.*

*SGI ansåg i yttrandet att det är en fördel om det i översiktsplanen blir tydligt vilka delar av kajerna och stränderna längs Lidan som har tillfredsställande stabilitet samt vilka delar som inte uppfyller tillfredsställande stabilitet för att underlätta för efterföljande planering och bygglovgivning.*

*Kommunen svarar i samrådsredogörelsen att ”Synpunkten noteras och tas med i fortsatt och löpande arbete med att förbättra planeringsunderlag. Inga ändringar görs i granskningshandlingen.” SGI:s synpunkt kvarstår.*

*SGI rekommenderade även att resultaten från MSB:s stabilitetskartering visas i kartan med tillhörande rekommendationer om fortsatt hantering av denna befintliga bebyggelse, och att kommunen löpande uppdaterar kartlager med information om vilka utredningar och åtgärder som genomförts.*

*Kommunen svarar i samrådsredogörelsen att ”Kommunen uppdaterar löpande sina interna kartor i Geosecma med utredningar som görs för att i planering och bygglov kunna kontrollera detta.” Det är bra att kommunen har interna kartor och system, men det ska framgå i ÖP att kommunen hanterar frågan om hur riskerna för den byggda miljön ska minska eller upphöra.”*

*SVAR: Kommunen noterar detta men önskar förtydligande kring vad som inte redovisas i den fördjupade översiktsplanen. Kommunens kartor används som underlag i detaljplaner och då hanteras frågan om risker för den byggda miljön, vilket kommunen anser framgår under kapitlet Klimatanpassning. Kommunen är öppen för fortsatt dialog i frågan.*

### **Övriga allmänna intressen**

#### **Miljö kvalitetsnormer**

Länsstyrelsen bedömer att det som föreslås medverkar till att MKN enligt 5 kap. MB följs.

För att den fördjupade översiktsplanen för staden Lidköping ska fungera som ett tydligt, vägledande dokument för den fortsatta fysiska planeringen anser Länsstyrelsen att det är viktigt att kommunen gör ett ställningstagande om att det alltid behöver finnas utrymme för lokalt omhändertagande av dagvatten i detaljplanerna. Vidare anser Länsstyrelsen att stränderna bör bevaras från exploatering så långt det är möjligt, dels för framtida översvämningsrisker, men även dels för att möjliggöra en tydlig tillgänglighet för allmänheten till strandlinjen.

*SVAR: I kommunens dagvattenhandbok, som är ett planeringsunderlag vid detaljplanering, finns ställningstagande om lokalt omhändertagande av dagvatten. Det beskrivs också under fliken "Teknisk infrastruktur".*

### **Mellankommunala frågor**

Länsstyrelsen bedömer att den i planen föreslagna mark- och vattenanvändning berör inte fysiskt andra kommuner men har dock samordnats och kommunicerats på lämpligt sätt.

### **Strandskyddade områden**

Strandskydd kan inträda om en detaljplan upphävs eller ersätts av en ny detaljplan. För att kunna utnyttja strandskyddade områden för exploateringar krävs att det finns särskilda skäl enligt 7 kap. 18 c §§ MB. Om kommunen i kommande detaljplaner åberopar något av de särskilda skälen punkt 3, 4 eller 5 gäller att åtgärderna/behovet inte ska kunna utföras/tillgodoses utanför området. Det ska därmed prövas om de måste företas inom det aktuella strandskyddsområdet. Om åtgärden kan lokaliseras utanför detta område, ska den lokaliseringen väljas.

Länsstyrelsen vill uppmärksamma kommunen på att det ställs stora krav på utredning av alternativa lägen, om tätortsutveckling ska komma ifråga som särskilt skäl inom strandskydd. Mark- och miljööverdomstolen (MÖD) har de senaste åren meddelat flera vägledande domar gällande upphävande av strandskydd kopplat till särskilt skäl, punkt 5 (angeläget allmänt intresse), och antagande av nya detaljplaner. MÖD har genom dessa domslut kraftigt förtydligat praxis, där avgörandena pekar på att det trots att angelägna allmänna intressen finns krävs långtgående utredningar av alternativ. Kommunen bör redan i översiktsplanen hantera frågan om alternativa lokaliseringar för planerad markanvändning inom strandskyddat område. En djupare alternativutredning och möjligheter till alternativa utformningar inom området med mera kan sedan hanteras i kommande detaljplanearbete.

Flera utbyggnadsområden berör strandskydd, och kommunen har tagit fram en lokaliseringstudie för att visa att bostäderna inte kan placeras utanför strandskydd.

Länsstyrelsen bedömer att de delar av de aktuella områdena som sedan tidigare är ianspråkta i miljöbalkens mening kommer att vara möjliga att bebygga (ur strandskyddssynpunkt). Delar av områdena är dock allemansrättsligt tillgängliga idag och/eller har värden för växt- och djurliv. Lokaliseringstudien

behandlar idag utbyggnad med 1500 bostäder i de tre områdena endast som ett helhetsalternativ - 1500 bostäder eller inga bostäder alls. Enligt utredningen är de enda alternativen då att bygga villakvarter på jordbruksmark, eller att förtäta på bekostnad av tätortsnära skogsområden. Länsstyrelsen anser att kommunen behöver jobba vidare med sin lokaliseringsutredning. Hur många bostäder kan rymmas inom de ytor som sedan tidigare är ianspråktagna i miljöbalkens mening? Hur kan områdena disponeras effektivt, utan att motverka strandskyddets syften? Vilka alternativ finns för att lösa eventuella återstående behov? Länsstyrelsen anser att bostäder för att möta bostadsbehovet inom tätorten är ett angeläget allmänt intresse, men inte att bostäderna nödvändigtvis behöver kombineras med närliggande hamn för fritidsbåtar och därför måste ligga strandnära. Länsstyrelsen noterar även att kommunen likställer strandskyddsbestämmelserna i 7 kap miljöbalken med bestämmelserna om jordbruksmark i 3 kap 4 § miljöbalken. Det är inte en korrekt jämförelse. Enligt 3 kap 4 § miljöbalken är jordbruk av nationellt intresse, och brukningsvärd jordbruksmark får endast tas i anspråk om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen. Det är en fråga om hushållning med markområden och att marken ska användas för det ändamål den är bäst lämpad. Strandskyddet är en förbudslagstiftning, där det krävs särskilda skäl för undantag. Först om särskilda skäl föreligger kan avvägningar gentemot strandskyddets syften göras.

Även allmänna intressen såsom kultur, besöksnäring och offentliga platser ska enligt planen rymmas inom de tre områdena. Dessa intressen torde vara möjliga att tillgodose inom strandskyddat område, utan att de ska behöva komma i konflikt med strandskyddets syften. Kommunen kan med fördel arbeta vidare med frågan om tillgänglighet för allmänheten inom de tre områdena. Länsstyrelsen bedömer att lokaliseringsutredningen i dagsläget inte ger stöd för att upphäva strandskyddet i de tre aktuella områdena – utöver i de delar som sedan tidigare är ianspråktagna i miljöbalkens mening.

*SVAR: Kommunen ändrar skrivning där strandskyddsbestämmelser likställs med bestämmelserna kring jordbruksmark.*

*Kommunen kommer att arbeta vidare med samtliga områden kring Framnäs, Hamnstaden och Västra hamnen för att en utveckling ska kunna ske på ett sätt som säkerställer att strandskyddets syften uppfylls och att exploatering ska ske på ett sätt som är säkert utifrån de klimatrelaterade risker som kan uppstå. Detta är frågor som är svåra att hantera på denna övergripande nivå utan behöver en skala där man kan studera utformningsalternativ. Kommunen är medveten om de utmaningar och det fortsatta arbete som behövs för att möjliggöra byggnation inom delar av dessa områden, men bedömer att en utveckling enligt planförslaget har möjlighet att bidra till en mer långsiktig hållbar utveckling än nollalternativet. De främsta skälen till detta är det centrala läget och dagens situation i området där såväl saneringsbehov som behov av iordningställande av allmän plats finns och omplanering av planlagd industrimark i sjönära läge.*

*Synpunkten om att lokaliseringsutredningen ställer 1500 bostäder mot inga bostäder tas med i det fortsatta arbetet när bilden kan nyanseras. I detta skede gjordes denna avgränsning för att få en rimlig storlek på arbetet på denna övergripande nivå.*

### **Övriga naturvärden**

I flera fall föreslås exploatering av områden som idag utgör naturmark eller jordbruksmark. Underlag i fråga om höga naturvärden, skyddade arter och biotopskyddade objekt saknas i planen. Länsstyrelsen rekommenderar att en översiktlig bedömning av dessa värden görs redan på denna övergripande nivå, för att undvika förgävesplanering. Nya utbyggnadsområden ska anpassas till förekomst av skyddade arter och biotoper, och ju tidigare kunskapen om dessa finns desto lättare blir arbetet med anpassningar för kommunen. Vid detaljplanering av naturmark ska mer detaljerad naturvärdesinventering göras. Den tabell som kommunen satt upp över planerade bebyggelse-områden ger en god överblick. Tyvärr behandlas inte höga naturvärden, artskydd, biotopskydd etc där. Tabellen kan med fördel utvecklas så den innefattar även dessa aspekter. Idag finns två platser där sammanhängande grönområden sträcker sig fram till Vänerns strand. Det är dels vid Framnäsområdet, dels området vid Östra Sannorna mot Filsbäck. I båda dessa områden planerar nu kommunen för ny exploatering. Länsstyrelsen ser en stor risk för försämring av den gröna infrastrukturen i dessa områden i och med dessa nya bebyggelseområden.

Påståendet att vattenparken i Framnäs skulle vara en kompensation för exploatering av strandnära naturområden i Hamnstaden håller Länsstyrelsen inte med om. Anläggandet av vattenparken är i sig ett ingrepp i en naturlig, grund vänervik som orsakar skador på allmänna intressen. Skador som kommunen i dagsläget, genom tillståndet för vattenverksamheten, har krav på sig att kompensera för.

Vid Framnäs finns i planen även ett bebyggelseområde vid Läckövägen samt ett utredningsområde för utökning av campingen. Området vid Framnäs hyser höga naturvärden och är en del av en grön kil som sträcker sig fram till Vänerstranden. Länsstyrelsen är tveksam till att särskilda skäl för undantag från strandskyddsbestämmelserna finns samt att exploatering är förenligt med strandskyddets syften i området. Även vid Sjölunda finns ett område inom strandskydd i planen där särskilda skäl ej har utretts eller motiverats. Vid Lidan (vid Ågårdsbron) finns ytterligare ett utvecklingsområde, benämnt U3, som Länsstyrelsen inte hittar någon information om. Om strandskydd inträder vid ny plan krävs särskilda skäl för nytt upphävande.

*SVAR: Kommunen har i sin ekosystemtjänstkartering använt sig av bland annat underlag av biotopkartering, habitatnätverksanalys, länsstyrelsens webbtjänst för grön infrastruktur, informationskartan för grön infrastruktur och artportalen som övergripande inventering av skyddsvärda områden och stråk. Flera av det utpekade exploateringsområden som ligger inom värdefull grönstruktur pekas i planen ut som utredningsområden med betydelsen att mer utförlig inventering av platsens förutsättningar behöver göras innan den anses lämplig till detaljerad planering och exploatering. Länk till biotopkarta och*

*habitatnätverksanalysen ligger under fliken källor under hänsyn och konsekvenser.*

*De två områdena som nämns där Länsstyrelsen befarar försämringar för den gröna infrastrukturen är kommunen väl medveten om och har klargjort tydligt i planeringsförutsättningarna för områdena att detta är värden som fortsatt planering måste anpassas till. Särskilt utredningsområdet vid Östra Sannorna utgör den gröna kopplingen en viktig förutsättning. De skrafferade ytorna ska inte ses som att de helt utgör kvartersmark – de ska tolkas som att det är inom dessa ytor vi ska utreda den önskade utvecklingen. Kommunen har istället sett en framtida planering av dessa områden som ett sätt att använda detaljplaneinstrumentet för att säkerställa dessa kopplingar som idag inte har något skydd. Det beskrivs i planen att detta delvis är syftet.*

*Skrivningen om att vattenparken är en kompensation för exploatering i Hamnstaden justeras för att tydliggöra vad kommunen menar.*

*Området vid Sjölunda är avgränsat för att inte komma i konflikt med strandskyddets syften. Kartan justeras så att detta framgår med all tydlighet. Område 6 norr om Båtgården går delvis in på strandskyddat område, men som beskrivits ovan är strandskyddet och den gröna kopplingen här viktiga planeringsförutsättningar som inte ska påverkas negativt. I områdesbeskrivningen i planens genomförandeflik framgår tydligt att ett säkerställande av de gröna värdena är en del av utvecklingen i området.*

*Planen kompletteras så att det blir lättare att hitta beskrivning av utredningsområdena och dess planeringsförutsättningar. För området vid Lidan och vid Båtgården är strandskydd (m.m.) en av de saker som kommer ingå i kommande utredning.*

### **Jordbruksmark**

Lidköpings kommun konstaterar att den jordbruksmark som pekats ut i den fördjupade översiktsplanen på en översiktlig nivå ligger i ett sådant geografiskt läge att det i framtiden är relevant att göra lokaliseringstudier för dem. Länsstyrelsen bedömer inte att den lokaliseringstudie som gjorts med syfte att upphäva strandskyddet, är heltäckande när det gäller jordbruksmarken. Den har istället snarare ställt nya områden med jordbruksmark mot de områden där strandskyddet eventuellt återinförs.

Däremot kan resonemanget kring att inte exploatera skogsområden, eller ytterligare förtäta staden, tas med och utvecklas vidare i en lokaliseringstudie för jordbruksmarken. Detta är en början i att kommunen redovisar alternativa utbyggnadsområden som studerats och belyser konsekvenserna från allmän synpunkt av de olika alternativen. Intentionerna med miljöbalkens 3 kap. 4 § var att om kommunen ansåg det nödvändigt att ta jordbruksmark i anspråk så skulle lokaliseringstudien göras redan i översiktsplanen. Och i de fall exploateringen berör större sammanhängande jordbruksbygder och jordbruksmark av hög kvalitet, som i Lidköping, kan det vara nödvändigt att också redovisa möjligheterna till alternativ lokalisering till

annan del av den berörda kommunen eller regionen.

*SVAR: Kommunen tar till sig Länsstyrelsens inspel om att lokaliseringsutredningen kring strandskyddsfrågan kan utgöra grund för att arbeta vidare med lokaliseringsutredning kring jordbruksmarken. Kommunens bedömning är att hela processen med den fördjupade översiktsplanen är en bedömning och prövning kring vilken mark som kan vara lämplig att bebygga avvägt olika intressen. Dock behöver planen avgränsas för att bli rimlig till sin storlek och möjlig att ta till sig. Mer detaljerade resonemang och inventeringar med mera är en del av det fortsatta arbetet.*

### **Totalförsvaret (3 kap. 9 § MB)**

Nedanstående synpunkter från Försvarsmakten har skickats även till Lidköpings kommun (2022-01-21). Länsstyrelsen anser att synpunkterna ska bearbetas i underlaget.

Riksintressen för totalförsvarets militära del är inte helt korrekt redovisade och beskrivna. Försvarsmakten saknar delar som MSA-område och väderradar i både text och karta samt beskrivning av remisshantering avseende höga objekt. Texten ovan samt riksintressekatalogen för Västra Götalands län med tillhörande kartunderlag kan användas som stöd för redovisning och beskrivning av riksintressen för totalförsvarets militära del.

*SVAR: Kommunen kontrollerar och för in ändringar i hänsynskarta och beskrivning av hänsyn enligt synpunkterna.*

Försvarsmakten vill betona att det är av stor vikt att exempelvis kommande planer, lov och tillståndsärenden remitteras Försvarsmakten enligt vad som framgår i aktuell riksintressekatalogen (senaste beslut om riksintresseanspråk för totalförsvarets militära del FM2019-26734:1). Detta för att bland annat säkerställa att ingen skada sker på riksintressen som omfattas av sekretess där inget kan redovisas öppet på en karta.

*SVAR: Det noteras. Försvarsmakten finns med på kommunens lista över remissinstanser.*

Det föreslås i planen nya bebyggelseområden i närheten av Råda övningsflygplats (områden 27 och 28). Försvarsmakten vill upplysa om att det kan finnas omgivningspåverkan från flygplatsen i form av bland annat buller som behöver beaktas vid kommande planering av dessa områden.

*SVAR: Försvarsmakten yttrar både i översiktsplanen och i fördjupade översiktsplanen att det "kan förekomma omgivningspåverkan i form av bland annat buller". Kommunen efterfrågar tydligare beskrivning vilka störningar som förekommer. I dagsläget finns inget miljötillstånd för Råda övningsflygplats som beskriver omgivningspåverkan, därför har kommunen inget att förhålla sig till.*

Försvarsmakten vill även upplysa att då hela planområdet ligger inom det utpekade stoppområdet för höga objekt behöver höjdbegränsningar beaktas vid utveckling av föreslagna bebyggelseområden för att inte riskera skada på riksintressena Såtenäs flottilflygplats och Råda övningsflygplats.

Det framgår av planhandlingen att det förväntas etableringar av förnyelsebar energiproduktion som exempelvis vind och sol. Försvarsmakten vill därför framföra följande.

Inom det utpekade stoppområdet för höga objekt kan Försvarsmakten inte acceptera några nya vindkraftverk med anledning av att det riskerar påtagligt skada på riksintresset Såtenäs flottilflygplats och Råda övningsflygplats. För att säkerställa att eventuella områden som pekas ut som lämpliga för etablering av vindkraft inte hamnar i konflikt med riksintressen för totalförsvarets militära del som omfattas av sekretess enligt 15 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) måste en förfrågan ställas till Försvarsmakten.

*SVAR: Kommunen förtydligar planbeskrivningen angående vindkraft och stoppområdet för höga objekt*

### **Kommunikationer (3 kap. 8 § MB)**

Länsstyrelsen likväl Trafikverket inte anser att det finns någon risk för skada på riksintressen för kommunikationer (väg, järnväg, hamnar, sjöfart).

Trafikverket har däremot framfört ett antal viktiga punkter som tas upp i yttrandet som även kommunen har fått en kopia på.

Bland de synpunkterna kan nämnas att i samrådet efterfrågade Trafikverket till granskningsskedet en teoretisk analys/trafikanalys som visar på vilka vägar som kan tänkas få en ökad belastning till följd av den markanvändningskarta som tagits fram för FÖP:en. Trafikverket vill fortsatt poängtera vikten av en övergripande trafikanalys, vilken kan fungera som ett bra underlag inför kommande detaljplanering. Kommunen har svarat i samrådsredogörelsen att övergripande analyser kring områdets påverkan på det kringliggande vägnätet sker genom kontinuerlig översiktsplanering via kommunens planstrategi. Om detta varken har gjorts i översiktsplanen eller den fördjupande översiktsplanen, så undrar Trafikverket, liksom Länsstyrelsen, i vilket skede inom översiktsplanering som kommunen syftar på?

*SVAR: Den trafikmodell som kommunen tar fram har ännu inte blivit klar. Den ska utgöra grunden för en övergripande analys av trafiken i Lidköping. Analysen kommer vidare användas för att planera ordning av utbyggnad. Kommunen avser att ha en dialog med Trafikverket angående analysen när modellen är färdig. Med den kontinuerliga översiktsplaneringen avser kommunen den planeringstrategi som beskrivs i PBL.*

### **Kulturmiljövård (3 kap. 6 § MB)**

Med tanke på planförslagets inriktning mot viss förtätning, men främst ändrad användning (för bostäder) i stadskärnan enligt övergripande principer blir granskning mot specifik markanvändning (annan än de fåtal områden som föreslås i kartan) svår att göra. Detta då lämpligheten, tillgodoseendet av

riksintresset samt hänsynen till allmänna intresset kulturvärden hänvisas till plan- och bygglovsprocesser blir det helt avhängigt de program som planhandlingen nämner samt de förslag till underlag som Länsstyrelsen nämner nedan.

Länsstyrelsen gör ändå bedömningen, sett till föreslagen markanvändning och de framförda principerna för stadsutveckling, att planförslaget inte innebär påtaglig skada på riksintresse för kulturmiljö. Dock är det högst betydande att framföra att planen inte har en detaljeringsgrad som tydligt visar hur riksintresset ska tillgodoses och hur risk för kumulativ påverkan ska undvikas. Därför är det av största vikt att de kompletterande planeringsunderlag som planförslaget nämner tas fram och att riksintressehanteringen blir ytterst tydlig i kommande plan- och bygglovsprocesser

Det är dock positivt att planförslaget så tydligt utgår ifrån medborgardialogens resultat, där stadens kulturvärden, skala och identitet pekats ut som viktiga att bevara och utveckla.

Förslaget återkommer på flera håll till behovet av att ta hänsyn till kulturvärden och stadens karaktärsuttryck och skala. För stadskärnan nämns varsam förtätning men främst ändrad användning som möjlig utveckling. Förslaget anger olika principer, där bland annat ändringar som möjliggör större andel bostäder i stadskärnan nämns. Här och i karaktärsbeskrivningen framkommer vissa ställningstaganden och rekommendationer, men mycket av den slutliga lämplighetsprövningen hänvisas till framtida planer och bygglov. Planen bör även inkorporera beskrivning av det medeltida stadslaget samt beskrivning av avvägningar om vilka ingrepp och åtgärder som är motiverade.

Förslaget hänvisar till befintligt kulturmiljöunderlag och nämner också att ett nytt kulturmiljöprogram är på gång. Under fliken ”Hänsyn och konsekvenser” anges att de nya kulturmiljöriktlinjerna kommer att arbetas in i det nya underlaget. Frågan bör ställas vilket det nya underlaget är? Förslaget nämner även ett nytt arkitekturprogram med analyser och arbetsmetod – dock framgår inte huruvida arkitekturprogrammet finns i dagsläget eller om det avses att färdigställas i framtiden. Länsstyrelsen efterfrågar en ökad tydlighet gällande dessa båda betydande underlag för framtida ställningstaganden och förhållningssätt till riksintresse kulturmiljö i samband med kommande plan- och bygglovsprocesser.

Länsstyrelsen ser ett starkt behov av kommunens färdigställande av kulturmiljöprogrammet och arkitekturprogrammet, att dess resultat arbetas in i FÖP:en samt att dessa två program ges en tydlig koppling till varandra (denna koppling tydliggörs i politikområdet gestaltad livsmiljö). Detta för säkerställande av tillgodoseendet av riksintresse för kulturmiljö, säkerställande av attraktiv livsmiljö och en långsiktigt hållbar utveckling. Länsstyrelsen vill även uppmuntra kommunen att för stadskärnan inventera och analysera byggnader, kvarter och gatustråk som sett till kulturvärdena är lämpliga att bygga om till ny användning som bostäder. Fortsatta analyser kan även innehålla rekommendationer för hur kvarters- och gårdsstrukturer kan bibehållas och utvecklas i samklang med riksintresseanspråket för kulturmiljövården. Denna typ av underlag skulle ge en tydlighet i hur kommunen har för avsikt att tillgodose riksintresset och undvika kumulativ skada.



*SVAR: Kommunen har ett uppdrag och arbetar just nu med kommande riktlinjer för arkitektur och gestaltning. Arbetet har påbörjats parallellt med färdigställande av denna plan och utgår från det planeringsstöd som finns här. Ett antagande bedöms vara möjligt under 2022. Kultur- och fritidsförvaltningen leder arbetet med att ta fram riktlinjer för kulturmiljö samt inventeringar och beskrivningar av byggnader och dess kontext, arbetet pågår.*

## **Västtrafik och Västra Götalandsregionen**

Västtrafik har tagit del av Granskningshandling gällande förslag till Fördjupad översiktsplan för Staden Lidköping. Västtrafik yttrar sig ur ett hållbart resandeperspektiv, vilket kan inkludera allt ifrån gång, cykel och kollektivtrafik till andra hållbara transportsätt. Västtrafik yttrade sig i samrådskedet och noterar att kommunen gjort tydliggöranden i prioritet under avsnitten som berör transporter. Västtrafik yttrar sig i granskningen bara om sådant där förutsättningarna är förändrade eller där vi behöver förtydliga något. I övrigt hänvisar vi till yttrandet i samrådskedet.

Kommentarer på den fördjupade översiktsplanen

### **Transport**

Det förslag till kategorisering av vägnätet som redovisas samverkar väl med kollektivtrafikens körvägar. Särskilt viktigt att framkomligheten för expressbusstrafiken som huvudsakligen trafikerar infarterna prioriteras. Kopplat till trafikutredningen TU3 ser Västtrafik även behov av att studera Rörstrandsgatan förbi resecentrum. Detta i syfte att skapa en attraktiv och säker korsning av gatan för oskyddade trafikanter samt att underlätta för in- och utfart till resecentrum för busstrafiken.

*SVAR: Områden i markanvändningskartan behöver inte ses som fastställda avgränsningar, utan kan ändras när utredningen genomförs. Kommunens avsikt är att samråda med relevanta aktörer i varje utredning. I det specifika fallet är Västtrafik och trafikerande företag relevanta samrådsparter.*

Kinnekullebanans upprustning har till följd av hårda prioriteringar strukits ur det aktuella förslaget till Nationell plan för transportinfrastrukturen 2022-2033. Västtrafik tillsammans med Västra Götalandsregionen ser dock fortsatt att banan har en viktig funktion och Västra Götalandsregionen kommer att påtala vikten av att reinvestering av Kinnekullebanan återinförs i planen i sitt remissyttrande till regeringen.

*SVAR: Kommunen arbetar på flera fronter med att få med reinvesteringar längs banan i nationell plan och uppskattar att Västtrafik och Västra Götalandsregionen också arbetar för detta.*

### **Bebyggelse**

I utvecklingsplanen finns ett antal utbyggnads- och förtätningsområden utpekade. Lokalisering av nyetableringar i stråk och förtätning behöver ske med hänsyn till kollektivtrafikens befintliga trafik. För områden där tillgängligheten

till kollektivtrafiken är lägre behöver konsekvensanalyser göras för hur hållbara resor kan möjliggöras. Om slutsatsen av en sådan analys är att hållbara resval är svåra att uppnå, bör det spela roll i lämplighetsbedömningen av lokalisering av verksamheter eller bostäder.

*SVAR: Möjligheten till hållbara resval så som kollektivtrafik eller cykel är en av de saker som har legat till grund för planens utformning. I fortsatt planering, i framförallt större projekt kommer mobility management vara en del i formandet av projektet/områdena.*

## **Trafikverket**

### **Ärende**

Trafikverket har tagit del av den digitala granskningshandlingen gällande förslag till Stadsutvecklingsplan – fördjupad översiktsplan för staden Lidköping (FÖP). Stadsutvecklingsplanen är en fördjupning av den kommunövergripande översiktsplanen med sikte mot år 2050. Den avgränsas geografiskt till staden Lidköping (radie fem kilometer kring stadskärnan) med Filsbäck. Sammanlagt innehåller planen cirka 5000 nya bostäder. Stadsutvecklingsplanen är tänkt att ersätta FÖP Hamnstad, FÖP centrum och FÖP Råda.

### **Tidigare samråd**

Trafikverket har yttrat sig över den fördjupade översiktsplan i samrådsskedet (TRV 2021/72363, daterat 2021-09-03) och framförde då ett flertal synpunkter. Dessa redovisas i samrådsredogörelsen som tillhör remisshandlingarna.

### **Trafikverkets synpunkter**

Trafikverket bedömer att kommunen har tagit till sig flera av synpunkterna som lämnades i samrådsskedet, och utifrån dessa gjort justeringar och förtydliganden av FÖP:en. Trafikverket har därmed inget att erinra mot att FÖP:en antas.

Trafikverket har dock synpunkter som kvarstår, vilket kan innebära att Trafikverket kommer ha mycket synpunkter i varje enskild detaljplan eftersom den fördjupade översiktsplanen inte har utrett flera aspekter tillräckligt. Synpunkter från Trafikverket som kvarstår, men som i sig inte utgör hinder för den fördjupade översiktsplanens antagande är:

- I samrådet efterfrågade Trafikverket till granskningsskedet en teoretisk analys/trafikanalys som visar på vilka vägar som kan tänkas få en ökad belastning till följd av den markanvändningskarta som tagits fram för FÖP:en. Trafikverket vill fortsatt poängtera vikten av en övergripande trafikanalys, vilken kan fungera som ett bra underlag inför kommande detaljplanering. Kommunen har svarat i samrådsredogörelsen att övergripande analyser kring områdets påverkan på det kringliggande vägnätet sker genom kontinuerlig översiktsplanering via kommunens planstrategi. Om detta varken har gjorts i översiktsplanen eller den fördjupade översiktsplanen, så undrar Trafikverket i vilket skede inom översiktsplanering som kommunen syftar på?

*SVAR: Den trafikmodell som kommunen tar fram har ännu inte blivit klar. Den ska utgöra grunden för en övergripande analys av trafiken i Lidköping. Analysen kommer vidare användas för att planera ordning av utbyggnad. Kommunen avser att ha en dialog med Trafikverket angående analysen när*

*modellen är färdig. Med den kontinuerliga översiktsplaneringen avser kommunen den planeringstrategi som beskrivs i PBL.*

- I samrådet efterfrågade Trafikverket att det funktionellt prioriterade vägnätet (väg 44, väg 49 och 187) skulle kompletteras till granskningen. Trafikverket kan fortsatt inte hitta att vägarna nämns i granskningshandlingen.

*SVAR: Kommunen kompletterar avsnittet Transporter med detta.*

- Till granskningen önskade Trafikverket att kommunen skulle belysa hur man ser utvecklingen utifrån två olika scenarion; 1. Väg 44 blir kvar i befintlig sträckning, 2. Väg 44 ny sträckning förbifart Lidköping. Detta har inte gjorts, då kommunens inställning är att väg 44 ska få en ny sträckning. Kommande åtgärdsvalsstudie för fortsatt förbifart Lidköping kan komma att föreslå att väg 44 ska vara kvar i befintlig sträckning, vilket då skulle kunna strida mot det som är föreslaget FÖP:en. Trafikverket anser därför att det skulle vara bra att ta fram två olika scenarion i FÖP:en.

*SVAR: Det är fortfarande kommunens inställning att väg 44 ska få en ny sträckning som en förutsättning för att möjliggöra den hållbara stadsutveckling som föreslås i planen. Ett framtida beslut att inte flytta väg 44 får i så fall hanteras i kommande planeringsstrategi då det skulle innebära förändrade förutsättningar.*

- I samrådet framförde Trafikverket flera synpunkter gällande hur kommunen har kategoriserat det statliga vägnätet på kartorna. Kommunen svarar i samrådsredogörelsen att påpekade fel kommer rättas till. Dock visas fortsatt flera av Trafikverkets vägar som matargator (gula) på kartan under transportstruktur och kultur.

*SVAR: Kommunen är tacksam för hjälp att identifiera detta och kommer korrigera denna typ av felaktigheter. Kommunen kommer i dialog med Trafikverket se till att dessa kartor hålls uppdaterade.*

- En genomfart är fortsatt utpekad mellan väg 44 till Råda, via plankorsning Tomtehagen på Kinnekullebanan. Trafikverket önskar framtida dialog om detta då vägen korsar Kinnekullebanan, plankorsning Tomtehagen.

*SVAR: Det gäller den befintliga gatan. I markanvändningskartan är den utpekad som matargata. Kommunen kontrollerar samtliga kartunderlag så att de visar samma. Kommunen bjuder in Trafikverket kring dialog om förslaget innan antagande.*

- Majåker-Råda: Det föreslås en koppling mellan Majåker och Råda med en ny gång- och cykelbro över Lidan. Trafikverket noterar att föreslagen sträckning även passerar Kinnekullebanan och väg 44, vilket inte nämns i granskningshandlingen.

*SVAR: Kopplingen nämns i beskrivning för område 29 (Skölmötorp). Koppling anses idag som möjlig att planera när områdena 27,28,29 planeras. Att den behöver korsas väg 44 och Kinnekullebanan är tydligt i markanvändningskartan och förutsättningar för en dragning får hanteras i planeringen av nämnda områden.*

## **Försvarsmakten**

### **Försvarsmaktens bedömning och synpunkter**

Riksintressen för totalförsvarets militära del är inte helt korrekt redovisade och beskrivna. Försvarsmakten saknar delar som MSA-område och väderradar i både text och karta samt beskrivning av remisshantering avseende höga objekt. Texten ovan samt riksintressekatalogen för Västra Götalands län med tillhörande kartunderlag kan användas som stöd för redovisning och beskrivning av riksintressen för totalförsvarets militära del.

*SVAR: Kommunen kontrollerar och för in ändringar i hänsynskarta och beskrivning av hänsyn enligt synpunkterna.*

Försvarsmakten vill betona att det är av stor vikt att exempelvis kommande planer, lov och tillståndsärenden remitteras Försvarsmakten enligt vad som framgår i aktuell riksintressekatalogen (senaste beslut om riksintresseanspråk för totalförsvarets militära del FM2019-26734:1). Detta för att bland annat säkerställa att ingen skada sker på riksintressen som omfattas av sekretess där inget kan redovisas öppet på en karta.

*SVAR: Det noteras. Försvarsmakten finns med på kommunens lista över remissinstanser.*

## **Synpunkter**

### Bebyggelseområden

Det föreslås i planen nya bebyggelseområden i närheten av Råda övningsflygplats (områden 27 och 28). Försvarsmakten vill upplysa om att det kan finnas omgivningspåverkan från flygplatsen i form av bland annat buller som behöver beaktas vid kommande planering av dessa områden.

*SVAR: Försvarsmakten yttrar både i översiktsplanen och i fördjupade översiktsplanen att det "kan förekomma omgivningspåverkan i form av bland annat buller". Kommunen efterfrågar tydligare beskrivning vilka störningar som förekommer. I dagsläget finns inget miljötillstånd för Råda övningsflygplats som beskriver omgivningspåverkan, därför har kommunen inget att förhålla sig till.*

Försvarsmakten vill även upplysa att då hela planområdet ligger inom det utpekade stoppområdet för höga objekt behöver höjdbegränsningar beaktas vid utveckling av föreslagna bebyggelseområden för att inte riskera skada på riksintressena Sätenäs flottiljflygplats och Råda övningsflygplats.

### Vindkraft

Det framgår av planhandlingen att det förväntas etableringar av förnyelsebar energiproduktion som exempelvis vind och sol. Försvarsmakten vill därför framföra följande.

Inom det utpekade stoppområdet för höga objekt kan Försvarsmakten inte acceptera några nya vindkraftverk med anledning av att det riskerar påtaglig skada på riksintresset Sätenäs flottiljflygplats och Råda övningsflygplats. För att säkerställa att eventuella områden som pekas ut som lämpliga för etablering av vindkraft inte hamnar i konflikt med riksintressen för totalförsvarets militära del som omfattas av sekretess enligt 15 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) måste en förfrågan ställas till Försvarsmakten.

*SVAR: Kommunen förtydligar planbeskrivningen angående vindkraft och stoppområdet för höga objekt.*

### **Statens Geologiska Institut**

SGI lämnade ett yttrande i samrådsskedet, daterat 2021-09-10 med dnr SGI som ovan.

Vi ansåg i yttrandet att det är en fördel om det i översiktsplanen blir tydligt vilka delar av kajerna och

stränderna längs Lidan som har tillfredsställande stabilitet samt vilka delar som inte uppfyller

tillfredsställande stabilitet för att underlätta för efterföljande planering och bygglovgivning.

Kommunen svarar i samrådsredogörelsen att ”Synpunkten noteras och tas med i fortsatt och löpande arbete med att förbättra planeringsunderlag. Inga ändringar görs i granskningshandlingen.” Vår synpunkt kvarstår här.

Vi rekommenderade även att resultaten från MSB:s stabilitetskartering visas i kartan med tillhörande rekommendationer om fortsatt hantering av denna befintliga bebyggelse, och att kommunen löpande uppdaterar kartlager med information om vilka utredningar och åtgärder som genomförts. Kommunen svarar i samrådsredogörelsen att ”Kommunen uppdaterar löpande sina interna kartor i Geosecma med utredningar som görs för att i planering och bygglov kunna kontrollera detta.” Det är bra att kommunen har interna kartor och system, men det ska framgå i ÖP att kommunen hanterar frågan om hur riskerna för den byggda miljön ska minska eller upphöra.

Vi påpekade också att Sveriges geologiska undersökning, SGU är producent av de kartlager som nämns, vilket kommunen nu har korrigerat.

Vi föreslog att de rekommendationer och riktlinjer som angavs angående ras, skred och erosion inte var heltäckande, utan behövde formuleras om. Kommunen svarar att ”Skrivningen omformuleras för att bli mer heltäckande kring beaktande av ras och skred.” Den rekommendation och riktlinje som finns i granskningshandlingen är bra, men det är viktigt att beakta riskerna även på lite större avstånd än 200 m från Lidan då det är osäkert hur stort ett skred kan bli i det här området där det förekommer

kvicklara.

*SVAR: Kommunen noterar detta men önskar förtydligande kring vad som inte redovisas i den fördjupade översiktsplanen. Kommunens kartor används som underlag i detaljplaner och då hanteras frågan om risker för den byggda miljön, vilket kommunen anser framgår under kapitlet Klimatanpassning. Kommunen är öppen för fortsatt dialog i frågan.*

## Föreningar

### Nätverket Bevara våra stadsnära skogar

Undertecknade representerar ett nätverk av föreningar, partier och skolor i staden som önskar bevara den krans av skog som omger de centrala delarna av Lidköpings kommun.

När befolkningen ökar växer betydelsen av skogarna. Folk idag bor både innanför skogsstråken och utanför. De är synnerligen välanvända för rekreation och vardagsmotion. Dessutom använder skolor, förskolor och föreningar dem i sitt barn- och ungdomsarbete.

Med bestörtning har vi tagit del av rubricerade fördjupade översiktsplan. Stora delar av Dalängsskogen kommer att försvinna. Som någon slags kompromiss väljer man att säga att det ska utredas först, men kommunens intention är tyvärr glasklar. Ny bebyggelse är att vänta.

Vår kommun ska tänka framåt och vara hållbar. Därför är det nu självklart att sätta ned foten och bevara det som återstår av våra stadsnära skogar. Förutom Dalängsskogen också skogen bakom Båtgården, Ågårdsskogen och Kartåsskogen mellan Majåker och väg 44.

*SVAR: Det är en komplex uppgift att planera för en växande stad. Kommunen har ett bostadsförsörjningsansvar, likaväl ett ansvar för att planeringen ska ske på ett hållbart sätt. Olika värden ställs mot varandra, så som en rimlig täthet, stadsnära skogsområden, jordbruksmark och strandskyddade områden. Resultatet av kompromisserna blir inte det bästa för något enskilt intresse, men kommunens bedömning är att det blir godtagbart för så många som möjligt. Det finns inga beslut om att Dalängsskogen ska möjliggöras för bebyggelse. Området är fortsatt ett utredningsområde just av de skäl som föreningen nämner. Ågårdsskogen söder om Ringleden har genom planförslaget fått en tydlig viljeriktning – att den ska bevaras som rekreativområde, något som inte var tydligt i tidigare översiktliga planer. Skogen bakom Båtgården bedöms inte ha samma värden för rekreation, det gröna samband den utgör ska säkerställas i kommande planering – något som tydliggörs i beskrivningen för området. Dock kommer större delen av området utredas för bebyggelse, andra samhällsnyttiga värden har gått före i denna bedömning, platsens läge i staden är den främsta orsaken. Kartåsskogen utgör en av de större stadsnära skogarna och den ska till allra största del fortsätta att vara det. Men för att kunna skapa möjligheter till bostadsutbyggnad även i östra staden, som är viktigt för att skapa en socialt hållbar och sammanhållen stad, bedöms denna del kunna*

ianspråkats på ett sätt som ger acceptabla konsekvenser. Här skadas inga samband och skogsområdet är ändå tillräckligt stort för att rymma de rekreativa och ekologiska värden som finns där idag.

### Filsbäcks intresseförening

Filsbäcks yttrande beskrivning/sammanfattning

Yttrandet är utformat med kommentarer på de svar på samrådssynpunkter som kommunen gett i samrådsredogörelsen. Nedan följer en sammanfattning av dessa ”granskningskommentarer” för punkter där synpunkter kvarstår/kompletterande synpunkter framförts.

- Föreningen anser att område 30 (verksamhetsmark) bör strykas ur planförslaget.
- Skogsområdet kallat ”Västra skogen” måste bevaras då den innehåller stora värden för rekreation och natur.
- Föreningen önskar bli inbjudna i tidigt skede i planeringen kring golfbanan och Truveholm och önskar att kommunen aktivt arbetar för en gestaltning som baseras på Truveholms arkitektur och kulturmiljö
- Östra skogen måste sparas och markeras som tätortsnära skog.
- Södra gårdet måste sparas.
- Filsbäcksskogen bör ges starkare juridiskt skydd, svaret i samrådsredogörelsen är övergripande och inte områdesspecifikt.  
*SVAR: Skydd av skogar så som natura 2000 är inte en fråga för en fördjupad översiktsplan.*
- Föreningen önskar bli inbjudna i tidigt skede i arbetet kring att stärka den gröna infrastrukturen i arbetet med Gamla Götenevägen. Föreningen uppmanar också kommunen att i planeringen av cykelväg till Vinninga lyfta frågan om allé och arbeta för att det blir en. Man vill även bli inbjuden i tidigt skede i planering av fartdämpande åtgärder längs Gamla Götenevägen.
- Man önskar även bli inbjuden i tidigt skede i arbete med att få till en säker anslutning till Kartåsens avfallsanläggning samt till Änghagen för gång- och cykel i samband med arbetet med Gamla Götenevägen.
- Man bör inte beteckna vägen genom Filsbäck som genomfartled, förbjud tung trafik genom Filsbäck.
- Föreningen framhåller återigen vikten av karaktären på ny bebyggelse. Den bör begränsas till två fullhöjds våningar och vara av by- /lantlig karaktär. Stilen bör vara likt liten trähus-stad från runt sekelskiftet 1900 eller på sin höjd fram till och med 1920-talets nyklassicism med dess trädgårdsstäder.

*SVAR: Kommunen bedömer att de punkter som inte besvarats här är av samma karaktär som besvarades i samrådet och hänvisar därför till samrådsredogörelsen. Kommunen ser fram emot fortsatt dialog med föreningen kring utvecklingen av Filsbäck både vad gäller detaljplaner och andra projekt.*

## Björnbärets samfällighet

Björnbäret är en Samfällighet på Skjutbanegatan som är bestående av 62 fastigheter. Samfällighetens mark angränsar direkt till Planområde 8 i markanvändningskartan, i synnerhet den norra delen av område 8. Därav vill vi framföra några kommentarer på vår nya stadsomvandlingsplan.

Vi önskar även att få vara en aktiv motpart i kommande detaljplaneprocess för vårt närområde. Vi ser således fram emot kommande dialog.

Stadsutvecklingsplan – ”Kommentarer i stort”

Vi gillar:

- Att kommunen skaffar en långsiktig plan över tid för stadsplanering samt stadsomvandling.
- Stadsförbindelser på cykel – gröna stråk som motverkar höga hastigheter.
- Grönare stadskärna
- Förtätning i befintliga område enl. ”rätt sak på rätt plats”
- Ännu fler cykelvägar
- Ny bilfri förbindelse över Lidan mellan område 28 och 29 välkomnas.

Vi gillar inte:

- Risk för att ”stadens ansikte” i form av genomfartsleder (med karaktär av Råda Mosses plåtskjul) som uppfattas trista då lätt industriverksamhet byggs tätt in på genomfartsleder. Ex. område 13, 19, 23, 27, 28 (Vid genomkörning från ”trollhättevägen” kommer man mötas av ytterligare 3km ”icke störande verksamhet” innan du är ute vid stadens turistmål, Läckö Slott.) Är detta verkligen det ansikte staden vill visa? Visst, det är billigare att låta företag ta kostnaden för bullerskyddet. Men vi eftersöker - finare och mer rationella sätt att bygga bort buller för bakomliggande bostadsområden. Skall detta genomföras är det viktigt med hårt styrda detaljplaner som lyfter arkitektoniska värden, vår stad skall ju vara en plats att trivas att färdas i, samt locka turister att ta sig in i staden.

Önskan:

- Utvecklande av cykelförbindelse efterfrågas i Markanvändningskarta längs befintlig ringled, sträcka Lidan – Ridhuset – Änghagen

*SVAR: Att koppla ihop Ljunghed/Majåker med Ridhuset och vidare mot Änghagen/Kartåsen med bättre gång- och cykelmöjligheter är helt i linje med Stadsutvecklingsplanens intentioner. En cykelväg längs nuvarande 44 kan bli aktuell när 44an flyttar men det beror även på hur framtida bebyggelse ter sig. Därför har kommunen valt att inte rita ut den i kartan eftersom det idag är oklart hur den skulle kunna läggas. Däremot tar kommunen fasta på synpunkten och lägger till att delar av befintligt elljusspår mellan Ridhuset och Ljunghed/Majåker är lämpligt att förbättra för gång- och cykel för att tydliggöra att den kopplingen är viktig.*

*Angående ”stadens ansikte” finns ställningstaganden under temat bebyggelse som ska vägleda kommande planering och lovgivning så att staden gestaltas på ett bra sätt, bland annat gällande verksamhetsområden längs vägar.*

Stadsutvecklingsplan – kommentarer för område 7, 8 samt sammanlänkning av dessa.



Vi önskar klargöranden i hur mycket av de presenterade materialet (på kommunens hemsida) som våra folkvalda kommer att anta i den nya planen. Är det bara Markanvändningskartan man skall besluta om har vi inte så mycket att säga annat än att vi är bekymrade över att skogen flyttas längre bort för alla boende på Ljunghed till följd av exploateringen av område 8.

Men om allt material skall antas ser vi dock stor problematik med den exempelskiss som presenterats för hur en sammanbyggnad av Ljunghed och Lidåker kan komma att utformas.

Vi anser att det finns brister i skissen och den är motsägelsefull gentemot markanvändningskartan, ex: missvisande i sitt läge då Skjutbanegatan redovisas i ett nytt läge. Den gör avkall av vår befintliga och välutnyttjade grönstruktur för att i stället ge plats åt en ny led som innefattar motorburen trafik. En led som i förlängningen blir en ny barriär som tar oss längre från skogen. Den redovisar även vad vi anser dålig trafikmatning till det nya exploateringsområde 8. P.g.a. denna skiss är vi rädda för att mycket kommer att vara låst i kommande detaljplaneprocess.

Det finns dock delar i skissen som vi välkomnar, delar där skissen överensstämmer med markanvändningskartan, så som: förstärkt cykelled in till centrum och skola samt ett förstärkt gaturum.

Vi ser fram emot att man vill förbättra cykelleder, förstärka grönstrukturen och tillskapa ett stadsstråk utmed solhagsvägen. Idag är denna sträcka ett stort gap i förbindelsen mellan Ljunghed och Örthagsparken. Det bilburna stråket som uppstår till följd av den nya sträckningen från Solhagsvägen ut mot Majåker, bör dock endast utgöras av Skjutbanegatans befintliga läge och sträckning för att sedan övergå till cykelväg vidare ut mot Majåker.

Skissen har även med ett förslag som överträffar förväntan, den visar på en ny cykelsträckning utmed ringleden, mellan Ljunghed och Änghagen (vilket då inte är upptaget i markanvändningskartan). Ett förslag som för vårt närområde samt för alla cykelfarare som bor ”utanför” ringleden kommer ta emot med öppna armar.

Vår slutsats och önskan är att skissen tas bort då den till viss del är missvisande och ej helt förankrad i markanvändningskartan.

Vidare för området ser vi att en samprojektering för de båda delarna av område 8 är gott, men vi vill att det i utförandefas delas in i två etapper. Detta då vi önskar att slippa få en ny trafikmatning av det norra området som riskerar att inkräkta på våra befintliga närmiljöer. Vi vill i klarspråk att den norra delen får en ny egen trafikmatning från ringleden (alltså kan denna ej genomföras innan nya 44 är på plats och kommunen övertar ringleden). Idag har Samfälligheten Björnbäret en god kontakt med både stad och skog. Via cykelvägen är vi på nolltid inne i centrum. Vi finner rekreationsytor i direkt anslutning till vår samfällighet. Därför har vi valt att bosätta oss här. Centralt men ändå i utkanten med den påtagliga närheten till skogen. Vi välkomnar markanvändningskartan även om vi ifrågasätter användandet av vår skog i område 8. Vi är medvetna om att staden växer och att vi således kan behöva göra avkall på vårt levnadsätt, men det blir inte utan att vi kommer vilja vara med som en aktiv mot- och medpart i ett kommande detaljplaneskede som klargör användningen av område 8 och 7 samt förbindelsen där emellan.

*SVAR: Det är viktigt att tänka på att en fördjupad översiktsplan inte är juridiskt bindande utan att den är den politiska viljeinriktningen för stadens utveckling. Markanvändningskartan tillsammans med planbeskrivning är det som framtida planerare har som stöd och de antas bägge två. Planbeskrivningen följer med för att beskriva utgångspunkter, strategi, förtydliga begrepp, ställnings- och hänsynstaganden. Det finns även en del skisser, som är baserade på geografiska områden i staden, vars syfte är att visa hur en förändring skulle kunna se ut när man använder dessa ställningstaganden och principer. De är inte att betrakta som en plan för hur det kommer bli utan en vision för hur ett område kan förädlas genom, t.ex. förtätning i stråk, vilket den aktuella skissen gäller. Föreningen lyfter många viktiga aspekter som kommer beaktas när en detaljplan tas fram, men som inte bemöts i detalj i detta granskningsutlåtande. Angående hantering av tätortsnära skog hänvisas till svar på yttrandet från Nätverket Bevara våra stadsnära skogar ovan.*

### **Fridays for future Lidköping**

Kommunens svar om skogarna räcker inte i det läge som vi är i gällande klimatkrisen. Toppmötet i Glasgow gav inte tillräckliga resultat för att undvika en global medeltemperaturökning över 1,5 grader och det övriga var ord, som vi sett sedan COP-mötenas start har dessa mesta varit tomma. Det är därför ett tyngre arbete som vilar på alla andra aktörer med makt att besluta, så som städer och kommuner. Det är i detta sammanhang som kommunen arbetar med Stadsutvecklingsplanen.

En av de mest kostnadseffektiva åtgärderna för att minska utsläppen är att låta kommunens skogar stå kvar och binda mer koldioxid, genom att inte bygga på vissa marker. När vi nu har mindre än tio år på oss att drastiskt minska klimatpåverkan måste också kommunen ta med i planeringen att biologiskt baserade utsläpp ska ha en mycket kortare återbindningstid än tio år. Markanvändning och bruk av natur och grönområden måste tas in beräkningen av kommunens klimatpåverkan. Det går inte längre att anta att biogen klimatpåverkan är netto noll. Att fälla skog för att ersätta med bebyggelse eller industriområden innebär stor klimatpåverkan. I Lidköping styrs kommunen av det övergripande målet att nå 45 000 invånare. Fridays for Future Lidköping menar att arbetet för detta mål måste ske på ett sätt som inte gör att de mest utsatta delarna av världen blir obeboeliga. Målet att nå 45 000 invånare kan inte få ha högre prioritet än nödvändigheten att hålla den globala medeltemperaturökningen under 1,5 grader. Allt annat vore orimligt och oansvarigt. Skogarna kan inte längre tillåtas att utplånas till förmån för exploatering.

*SVAR: Se svar på yttrandet från Nätverket Bevara våra stadsnära skogar ovan. I planeringen av staden ska beslutade mål (globala, nationella och lokala) balansera på såväl ekologisk som social och ekonomisk hållbarhet. I denna balansgång har politiska avvägningar gjorts i planen för att summan ska bli så bra som möjligt. Genom att låta skogarna vara obebyggda skulle ytterligare åkermark behöva ianspråkta eller så skulle vi behöva öka på*

*exploateringsgraden inom staden på sätt som skulle riskera att skada stadens identitet och kulturvärden.*

När det gäller kommunens svar om cykelbanor till större affärer och andra anläggningar så var det att dessa ligger på privat mark och kommunen kan inte dra cykelbanor på privat mark.

Men det har ju uppenbart gått att dra gator och lägga parkeringsplatser där, det kanske är fastighetsägarens arbeten? Som det är nu tar cykelbanorna slut innan de når fram till affärerna och man tvingas cykla antingen bland parkerade bilar eller bland fotgängare och hinder. Det är uppenbart att det inte är tänkt att man ska kunna cykla på ett säkert och bra vis fram till butikerna.

Vi tänker att kommunen för kommande exploateringar möjlighet i exploateringsprocessen att föreskriva villkor för cykelbanor så som kan föreskrivas med andra saker vid exploatering?

För de affärsområden som redan finns och cykelbanor saknas så föreslår vi att kommunen tar och pratar med fastighetsägarna i syfte att kommunens ska få bygga cykelbanor ända fram.

Vi uppmanar också kommunen att kontakta Västtrafik och framför önskemål om ny hållplats på Kinnekullebanan i Råda.

Vi uppmanar också kommunen att arbeta med trafikplaneringen och tänka mobilitet istället för bil, det måste också göras möjligt för turister att nå attraktiva platser med kollektivtrafik.

*SVAR: Privata fastighetsägare anlägger egna gator och parkeringar på kvartersmark. Kommunen arbetar numera med att ställa högre krav på tillgänglighet och mobilitet vid exploateringar än när områden som t.ex. Änghagen byggdes. Kommunen för kontinuerligt dialog med Västtrafik, Västra götalsregionen och Trafikverket kring hur kollektivtrafik på både järnväg och väg kan utvecklas.*

## **Fastighetsägarna Lidköping**

### **Dialog och samarbete med näringslivet**

Från Fastighetsägarna Lidköping vill vi framhålla att den dialog vi efterfrågar också skall ske med alla branschorganisationer, såsom Fastighetsägarna, och inte endast med vissa av kommunen inbjudna företagare – vilka ofta är fallet idag.

*SVAR: Stadsutvecklingsplanen är en fördjupad översiktsplan där framtagandet sker enligt en lagstyrd process (Plan- och bygglagen). I arbetet med Stadsutvecklingsplanen var det stora dialogtillfället under Framtidsverkstaden. Då riktade sig kommunen brett till allmänhet, företagare och föreningar för att ge möjlighet att diskutera samhällsbyggnad och stadens framtida utveckling. Därefter har förslaget varit på samråd där alla har fått samma möjligheter till att lämna synpunkter.*

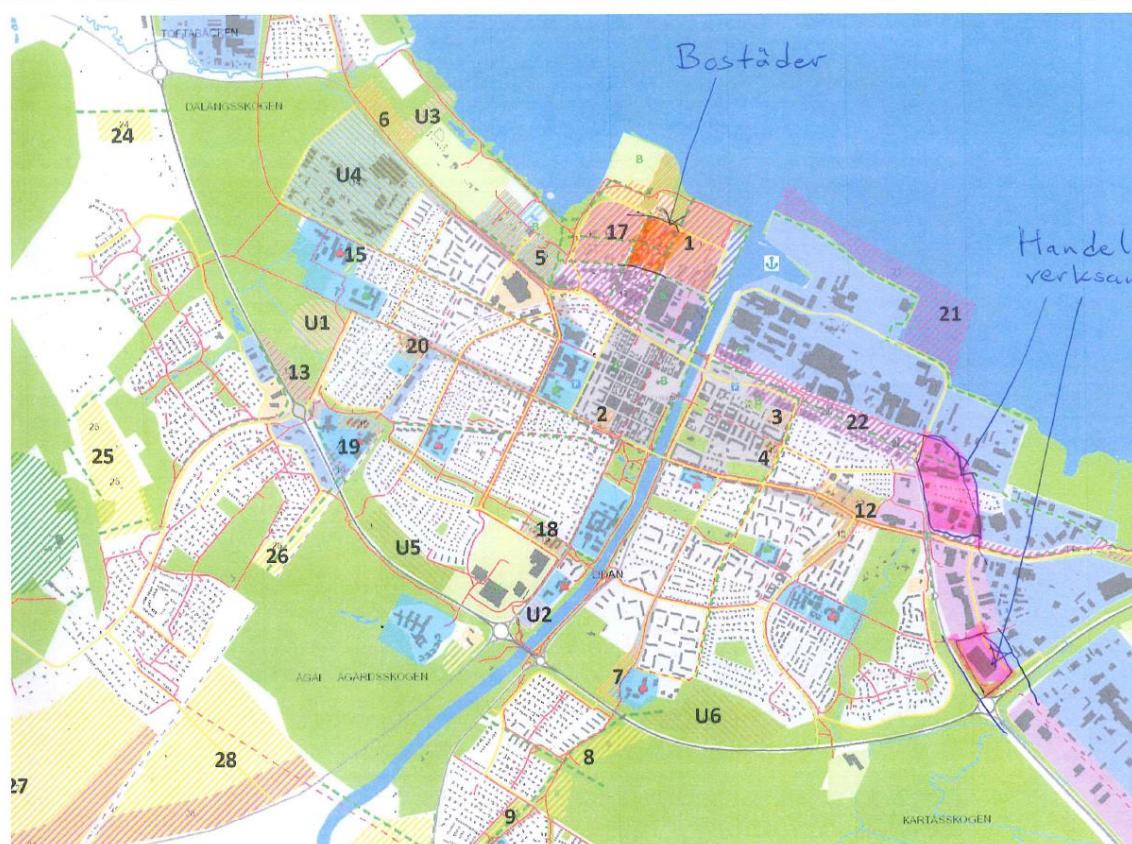
### **Lägg till möjligheter för handel och bostäder enligt uppmärkt karta**

Vi ser det som en fördel att det finns en möjlighet att få till ett handelsstråk från Kartåsen och in mot staden längs med infartsleden, även om det idag inte finns planer för detta. Inom det ena området finns till viss del redan handel idag. Även möjligheten att bygga bostäder blandat med verksamheter mellan områden 1 och 17 i

Hamnstaden anser vi att det är viktigt att man tar tillvara på. På sikt är detta ett utmärkt läge för sjönära boende som kommer ge ytterligare liv till staden. Vi har svårt att se varför man inte skulle göra detta möjligt i planen.

Kommunen uttrycker i sitt svar att det skall vara en blandad stadsdel där många funktioner ryms. Det är då viktigt att möjliggöra att även det aktuella området kan inhysa fler bostäder och att inte vid ett tidigt skede låsa fast sig vid att den huvudsakliga användningen skall vara arbetsplatser.

- Handel och verksamhet (rosa) volymhandel
- Bostäder (orange) mellan 1 och 17, bostäder på samma sätt som Hamnstaden



*SVAR: Vad gäller möjligheten att skapa ett handelsstråk från Änghagen till centrum kvarstår kommunens svar i samrådsredogörelsen. Handel bör först och främst lokaliseras till centrala staden. Ytor för extern handel finns i Änghagen, Kartåsen och till viss del vid Framnäs köpcentrum. Den handelsutredning som gjordes i samband med planeringen av Kartåsen visade inte på behov av att skapa ytterligare mark för ändamålet.*

*Området mellan område 1 och område 17 innehåller idag flera verksamheter och arbetsplatser som till största del kan finnas kvar när bostadsbebyggelse utvecklas i närområdet. För att skapa en levande stad behöver verksamheter och bostäder finnas hand i hand och en långsiktigt hållbar samhällsplanering*

*får vi om vi utgår från platsens befintliga möjligheter att bidra till önskad utveckling. Att "sudda ut" verksamheter för att sedan fylla med önskade funktioner igen är inte att utgå från platsen. Bedömningen är att området kan genom att leva vidare bidra till att uppnå den målbild som finns för Hamnstaden/Västra hamnen.*

## Företag

### **E. Sabel AB**

kv Gaffel 3,4,5

E. Sabel AB avvisar förslaget till fördjupad översiktsplan avseende områden gränsande till våra fastigheter.

Den fördjupade översiktsplanen är inte förenligt med Bolagets verksamhet på fastigheterna. Ett genomförande av planen skulle i förlängningen leda till en tvingande nedläggning av vår verksamhet på platsen och därmed stora skadeståndskrav.

*Svar: Kommunen noterar synpunkten och är väl medveten om de intressekonflikter som kan uppstå vid stadsomvandling. Stadsutvecklingsplanen är kommunens långsiktiga viljeinriktning. Kommunen har inte för avsikt att tvinga nedläggning av verksamheter, utan ser fram emot dialog om utvecklingen.*

### **AB Bostäder**

AB Bostäder ser med glädje att hänsyn tagits till flera av bolagets synpunkter. Vi upplever också att planen beaktat de positiva värden som gröna omgivningar och stråk ger en stad. Från samrådet ser vi att utpekade områden har justerats i mycket ringa omfattning med att en hel del fakta och argument har ändrats i granskningsunderlaget.

AB Bostäder ser att denna plan kommer vara ett viktigt underlag för lång tid framöver, varför tidigare yttrande kompletteras med följande;

- Villabyggnationen från Majåker och ut mot Hovby sker lite osammanhållet och Stadsutvecklingsplanen borde beröra och bedöma utvecklingsmöjligheter här lite mer tydligt. Det känns också viktigt att komplettera blivande ny sträckning av rv 44 med lämpliga verksamhetsområden kring i anslutning till denna.

*SVAR: En eventuell sträckning av väg 44 är ännu för osäker för att kunna planera för mer verksamhetsmark än den som är utpekad vid Hovby flygfält.*

- Vid avslutad täktverksamhet uppe i Råda anser bolaget att vissa ytor där skulle vara mycket lämpligt bostadsområde med varierande upplåtelseformer, varför utbredningsområdet borde göras lite större.

*SVAR: Området har justerats sedan samrådet, dock är kommunens*

*långsiktiga vilja för området att det till största del ska vara ett natur- och rekreationsområde. Dess värde för Lidköpingsborna och åsen som vattenskyddsområde är de starkaste skälen till detta.*

- Område 29 borde kunna utökas mer mot Skölmötorp, så att det kan finnas möjlighet för bostäder med upplevd närhet till Lidan.

*SVAR: Lidans ravinsystem utgör riksintresse för natur och dess slänter har känd problematik kring stabilitet/skred. Därför är det inte lämpligt att planera för bebyggelse närmre Lidan. Dock har dessa miljöer stor potential att bidra till områdets attraktivitet genom fina utblickar och strövområden.*

- En fördjupad dialog med Götene kommun om utveckling av området kring Svanvik och andra sidan golfbanan är något som planen ändå borde beröra?

*SVAR: Planen hänvisar i dessa frågor till det gemensamma planprogram som togs fram med Götene relativt nyligen. Kommunen har inte sett behov att uppdatera detta i samband med arbetet med fördjupad översiktsplan. I kommande detaljplaner kommer dialog med Götene vara av stor vikt för att eventuellt kunna skapa synergier.*

- Flera remissinstanser har berört de tätortsnära skogarna och så även AB Bostäder. Bolaget anser att det finns stora värden med närhet till skogsområden och att det även går att kombinera med bostadsbyggnation där så mycket som möjligt av naturens värden bevaras.

*SVAR: Kommunen noterar synpunkten.*

## Politiska partier

### Liberalerna

#### Bostadsplanering

Låt Lidköping växa i anslutning till 44:an öster om rondellen vid Biltema (dvs syd/ väst om vägen) samt väster om Arena rondellen. Samtliga bostadsområden skall ha en närhet till skogsområden. Vi måste bevara skogsområden och parker i anslutning till nuvarande bebyggelser, förskolor och skolor. Vi värnar en grön stad och vill att boende och varumärke skall förknippas med detta i Lidköping vilket även är med i de planer som fullmäktige tagit gällande miljö och hållbarhet. Nuvarande förslag om byggnation norr om nuvarande 44 vid ridhuset anser vi vara mycket olyckligt och felaktigt och bör därmed tas bort i förslaget med hänsyn till ovanstående resonemang.

När det gäller centrum dvs. runt Nya stadens torg, så ser vi det viktigt att kommunen uttalar att det är där centrum för handel och butiker skall vara. Våra handlare behöver dessa signaler.

#### Närheten till Vänern och Lidan

Vi ser att det är viktigt att skapa möjligheter att komma närmare Vänern och även Lidan.

När det gäller Hamnstadén så ser vi det viktigt att inför kommande bostadsbyggnationer är viktigt att bibehålla den stora gräsytan som är söder om småbåtshamnen då det under sommartid är en välanvänd yta av Lidköpingsbor. Det är viktigt att närheten till Vänern kommer alla Lidköpingsbor till dels och inte enbart för framtida hyres- och bostadsägare.

Vi ser att vi behöver boende även på nuvarande båtgårdsområdet och behöver därför ny mark som görs tillgängligt för nuvarande och kommande båtgårdsägare.

När det gäller byggnationer i strandnära läge samt för kommunen som helhet måste en handlingsplan fram gållande översvänningsrisker och även för Vänerns befarat höjda vattennivå

När det gäller Lidan så ser vi att vi behöver få till en gästhamn i anslutning till Lidans mynning på västra sidan och även möjligheter till sommaröppna restauranger, barer längst med Lidans västra del norr om järnvägsbron och fram tills torgbron. Se exempel i Halmstad.

Vi ser även att en framtida scenlokal placeras väster om ovannämnda gästhamn för att koppla ihop Lidköping med Vänern och ge Lidköpingsbor möjligheten att känna och uppleva denna närhet. Det skulle dessutom förhöja Lidköpings skönhet när man kommer sjövägen och på landsidan se utsikten över Vänern, källand och Kinnekulle.

Bibehåll orkidéparken men utveckla den för att åstadkomma tillgänglighet Som ytterligare förlängning av strandgatan ser vi en långbrygga som avslutas med en konstgjord ö, vilket kan anläggas med massor från byggnationen av gästhamn m.m. På denna ö ser vi ett kallbadhus.

Längst med Lidan ser vi cykel och gångpromenader samt byggnationer längst med Lidan söder om 44:ans bro. För att ta itu med rasrisker och den miljöskadliga avrinningen som sker från land ned i Lidan kan detta planläggas för byggnation kombinerat med markförstärkningar.

Bygg ut Lidköping som hamnstad på Östra Sidan och gör det möjligt med järnvägsförbindelse från hamnområdet. Detta möjliggör att Lidköping blir ett nav för transporter och därmed en attraktiv plats för näringslivet. Detta skapar även fler intressenter som agerar för utbyggnad av Kinnekullebanan som har kopplingar till Västra Stambanan i bägge riktningar av Kinnekulle banan.

#### Industrimark

Bygg inte mer industri i vattennära läge än den som är beroende av närheten till Vänern. Använd Hovby samt Kartåsen som industriområden.

*SVAR: Kommunen noterar synpunkterna till framtida planeringsarbete. I övrigt är yttrande näst intill identiskt med Liberalernas yttrande i samrådet och kommunen hänvisar därför till samrådsredogörelsen.*

## Privatpersoner

### Privatperson 1

Min åsikt berör område "Gul 16, Stenporten"

Först och främst skulle jag vilja framföra en fråga, "är det inte bättre att reservera/bevara området för framtida expanderingsbehov för Stenportsskolan?" Bebyggs denna yta så har ni inga möjligheter bygga ut den nya skolan. Vi har en dotter på förskolan Skogsbäcken som redan nu är fullbelagd. Hur lång tid tar det innan Stenportsskolan är fullbelagd även den? Speciellt nu när Askeslätt expanderar i högt tempo och ni planerar nya närliggande områden.

Om förslaget med "*I huvudsak bostadsbebyggelse. Småhus/radhus eller flerbostadshus i skala som möter omgivningen. 8000 kvm*" ska genomföras För Gul 16, så ser vi boende i området att ni lägger till samma klausul som på området "Gul 24, Askeslätt Norra", "*småhus/radhus eller flerbostadshus i max två våningar.*" eller en maxhöjd på nock som är densamma som villor i området. Då en byggnation som överstiger 2 våningar eller nockhöjd på befintliga bostadshus i området, skulle mörklägga skolområdet på förmiddagstid och villaområdet på kvällstid. Dagens benämning "i skala som möter omgivningen" sätter väl egentligen inga faktiska begränsningar, utan är väl mer en valfri tolkning/bedömning när de väl kommer ett anbud?

*SVAR: Barn- och skola har en långsiktig planering för sina framtida behov och har gjort bedömningen att denna yta inte behövs för skoländamål då den nya skolan görs i två plan och planeras mer effektivt.*

*Anledningen till att det finns en höjdangivelse för bebyggelsen på Askeslätt är att kommunen har kännedom om att de geotekniska förhållandena i området inte lämpar sig för tyngre byggnader. En fördjupad översiktsplan som beskriver viljan för framtida markanvändning är annars en övergripande planeringsnivå som inte är juridiskt bindande. Exakt höjd på byggnader beslutas i kommande planer när kunskapsunderlag finns framtagna.*

### Privatperson 2

#### Bakgrund.

En **stapelstad** (egentligen *förrådsstad*), var efter 1647 en stad i Sverige med *stapelrätt*, ursprungligen rätt att bedriva import och export. Senare (från tidigt 1800-tal) benämning på stad där fartyg från utlandet kunde **tullklarera sin last**, det vill säga städer med hamntull. Städer som saknade denna rättighet kallades i stället för uppstäder.

Beteckningen, **stapelstad**, användes framför allt på städer vid kusten, men några städer vid sjöar och andra vattendrag fick stapelstadsrättigheter, däribland **Lidköping**, Uppsala, Vadstena och Karlstad.

Lidköping med sina stadsrättigheter sedan 1446 har varit en blomstrande hamnstad där invånarna dagligen haft kontakt med hamnverksamheten, ända in i de centrala delarna av staden. När **Rörstrandsbron byggdes** på 1980-talet försvann möjligheten helt för större båtar att färdas in i Lidan, eftersom bron inte är öppningsbar. Detta sker trots stora protester från



Invånarna då de anser att detta får en betydande effekt på stadsbilden. Från denna tid och fram till nu har nämnda invånare och tillresta turister saknat kontakten med och känslan samt upplevelsen av den forna hamnstaden.

### **Nutid.**

Undertecknades flera inlägg (sedan 1 juni 2020) i form av ett medborgarförslag med därpå (senare delen av 2020) följande kompletterande inlagor om att förlägga en hamnbassäng vid Västra hamnen med tillhörande faciliteter (se våra insända förslag) har välvilligt mottagits av såväl ansvariga politiker som ansvariga tjänstemän. Vi är mycket glada och tacksamma för alla dessa positiva reaktioner vi erhållit.

Vi förstår att vi under detta valår går in i en, för vårt förslag, avgörande tid och vi har bestämt oss för att kämpa för vårt förslags genomförande så långt vi någonsin kan.

Sedan våra medborgarförslag inlämnades och senare kompletterades har en hel del hänt. Några partier, såsom Liberalerna som Miljöpartiet har i stort sett valt att fullt stödja oss och vårt förslag. Liberalerna har i nutid lämnat in ett förslag som sträcker sig från ovan nämnda område från Västra hamnen, vid Lidan, och bort mot minst småbåtshamnen. Det som skiljer deras förslag och vårt eget är tillkomsten och förslaget om ett konserthus, se inspirationsbilden i vårt gemensamma och slutliga förslag, och tillägget om en långbrygga ut i Kinnevikensom en förlängning av Torggatan och som avslutas med tillkomsten av en konstgjord ö med därpå tillhörande kallbadhus. Apropå nämnda konserthus vill vi naturligtvis att konstnärers framförda uttryck i keramik skall försköna det tänkta konserthuset. Självklart kommer det keramiska materialet från Lidköping, eller hur? Bakom det nyss nämnda konserthuset vill Liberalerna att det skapas sköna, vackra ängar med möjlighet för besökare att vistas, fika, mysa samt, som i Slottsskogen i Göteborg, njuta av olika arrangemang i det fria. Samtliga av våra gemensamma tänkta förslag (**se de två bilagda inspirationsbilderna**) i detta område bifaller undertecknade fullt ut.

I övrigt står vi självklart fast vid de synpunkter vi senast lämnade in till Samhällsbyggnad under hösten 2021. Däribland betydelsen av de i Östra hamnen ”borttagna järnvägsspårens” bevarande samt vikten av att samordna tilltänkta byggåtgärder i om- och tillbyggnaden av Östra hamnen kopplat till vårt förslag om en hamnbassäng om 180 x 120 meter i Västra hamnen.

Vikten av tillkomsten av ett nytt reningsverk i Hovbyområdet kan inte nog understrykas. Härvidlag stöttar vi fullt ut tjänstemännens fantastiska arbete kring det tänkta och planerade reningsverket, det modernaste f.n. i Sverige. Just nu den viktigaste miljöinvesteringen i Lidköping någonsin. En lösning för nämnda reningsverk är ju dessutom en förutsättning för vårt, och Liberalernas, förslag i Västra hamnområdet.

Vårt och Liberalernas förslag ”återställer” inte bara upplevelsen av Lidköpings kommun som en hamnstad, vilken den bevisligen är, utan själva vårt tänkta helhetsförslag leder omgående vid färdigställandet till intrycken av en

**Målpunkt, ett Besöksmål, ett Landmärke samt en Blickpunkt av mycket hög dignitet.**

Till detta kan tilläggas att nämnda investeringar ger ett betydande ekonomiskt tillskott till vår kommun redan från första dagen/invigningsdagen.

Det ger dessutom betydande och avgörande tillskott av fler närturister samt långväga turister (från övriga Sverige) till centrala delarna av staden. Vi får ett levande centrum till gagn för alla.

*SVAR: Kommunen har tagit till sig det väl genomarbetade förslaget och har med det som ett inspel och underlag i kommande arbete kring Västra hamnen och Hamnstadén. Den redovisade mark- och vattenanvändningen i plankartan (där besöksnäring lagts till sedan samrådet) gör denna föreslagna utveckling möjlig. Inga beslut finns dock fattade ännu. Kommunen tackar för de fina inspirationsbilderna, som redovisas nedanför.*





## Sammanställning av ändringar efter granskning

Samtliga ändringar är av enklare och redaktionell natur, därför anses de inte föranleda en ny granskningsomgång.

Dessa ändringar görs från granskningshandling till antagandehandling:

### Textändringar:

- Ingreppande grunder: Länsstyrelsens redovisade ingreppande grunder för in och redovisas i planförslaget enligt krav i Plan- och bygglagen. (Lst)
- Lokaliseringsutredning strandskydd: Förtydligande av text där strandskydd likställs mot jordbruksmark. (Lst)
- Förnybar elproduktion. Tydliggör att planområdet ligger inom stoppområde för höga objekt och att uppförande av nya vindkraftverk inte kommer tillåtas. (Totalförsvaret)
- MSA-område Såtenäs och Väderradar Vara. Beskriv under hänsyn dessa områden. (Totalförsvaret)
- Transporter: Beskriv funktionellt prioriterat vägnät (väg 44,49,187) inom planområdet (Trafikverket)
- Biotopkartering och habitatnätverksanalys. Utredning läggs till i hänsynskapitlet.

### Kartändringar:

- Korrektur av genomfartsgator/matargator (Trafikverket, Filsbäcks intresseförening)

- Föbättrad GC-koppling Lidåker/Majåker – Ridhuset (Björnbärets samfällighet)
- MSA, Väderradar. Ytorna läggs in i hänsynskarta. (Totalförsvaret)

Utöver detta tillkommer vissa redaktionella ändringar och förtydliganden.